

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 30 lipca 2013 r. i przyznał A. K. (1) prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający dodatkowemu urlopowi macierzyńskiemu od 17 czerwca 2013 r. do 28 lipca 2013 r.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

A. K. (1) była zatrudniona w (...) Spółce ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na podstawie umowy o pracę do dnia 28 stycznia 2013 r. W tym też dniu wnioskodawczyni urodziła dziecko i nabyła prawo do urlopu macierzyńskiego. W dniu 2 lipca 2013 r. A. K. złożyła wniosek do ZUS o udzielenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego.

Mając na uwadze wskazany niesporny między stronami stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż wniesione odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W oparciu o treść art. 182¹ § 1 pkt. 2, § 3 k. p. w brzmieniu obowiązującym od dnia 17 czerwca 2013 r. Sąd podniósł, iż wniosek o urlop jest instytucją prawa pracy i może być udzielony wyłącznie przez pracodawcę pracownikowi. Ubezpieczony nie składa do organu rentowego wniosku o udzielenie takiego urlopu. Stosunek pracy powódki ustał z dniem 28 stycznia 2013 r., dlatego też nie była ona zobligowana do występowania z pisemnym wnioskiem o dodatkowy urlop macierzyński w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1, ust. 5 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r., Nr 31, poz. 267 ze zm.) zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko m.in. przez okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego ustalony przepisami Kodeksu pracy. Przepisy ustawy zasiłkowej nie przewidują konkretnego terminu składania wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. Datę końcową możliwości złożenia wniosku o dodatkowy zasiłek macierzyński wyznacza więc art. 67 ust. 1 powołanej ustawy dnia 25 czerwca 1999 r., zgodnie z którym roszczenie o wypłatę zasiłku chorobowego, wyrównawczego, macierzyńskiego oraz opiekuńczego przedawnia się po upływie 6 miesięcy od ostatniego dnia okresu, za który zasiłek przysługuje. Prawo wnioskodawczyni do dodatkowego zasiłku macierzyńskiego nie uległo więc przedawnieniu, bowiem złożyła ona wniosek w tej sprawie w dniu 2 lipca 2013 r.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł organ rentowy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 29 ust. 1 pkt 1 i 5, art. 59 ust. 15 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010r. Nr 77, poz. 512 z późn. zm.) w związku z § 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 02.04.2012r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. 2012.444) poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i ustalenie, że wnioskodawczyni jest uprawniona do zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający dodatkowemu urlopowi macierzyńskiemu.

Wskazując na te zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji z dnia 30.07.2013 r.

Wnioskodawczyni wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko. Przysługuje on przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu rodzicielskiego, z zastrzeżeniem ust. 6. (art. 29 ust. 1 pkt 1, ust. 5 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa tekst jedn. Dz. U. z 2005 r., Nr 31, poz. 267 ze zm.).

W myśl art. 67 ust. 1 powołanej ustawy roszczenie o wypłatę zasiłku chorobowego, wyrównawczego, macierzyńskiego oraz opiekuńczego przedawnia się po upływie 6 miesięcy od ostatniego dnia okresu, za który zasiłek przysługuje.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 02.04.2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. 2012.444), wydanym na podstawie art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej, dowodami stanowiącymi podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, w razie gdy zasiłek macierzyński za okres bezpośrednio poprzedzający okres objęty wnioskiem o udzielenie takiego urlopu był pobierany przez tego ubezpieczonego, są:

1) zaświadczenie pracodawcy o okresie udzielonego dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz zaświadczenie pracodawcy o okresie i wymiarze czasu pracy wykonywanej w czasie dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego - w przypadku pracownika, któremu zasiłek macierzyński jest wypłacany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;

2) wniosek ubezpieczonego złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego - w przypadku ubezpieczonego nie będącego pracownikiem.

W ocenie Sądu Okręgowego, w oparciu o powyższe brak podstaw do uznania, iż ubezpieczony nie będący pracownikiem nie ma określonego terminu do złożenia wniosku o przyznanie zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego.

W szczególności tezy takiej nie sposób wywieść – jak uczynił to Sąd I instancji – w oparciu o powołany art. 67 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Przepis ten dotyczy bowiem przedawnienia roszczeń o wypłatę zasiłku macierzyńskiego w sytuacji, w której niewątpliwie prawo do tego świadczenia ubezpieczonemu przysługuje. Nie odnosi się zaś do kwestii istnienia bądź nieistnienia terminu dla złożenia odpowiedniego wniosku. Przepis ten nie miał więc zastosowania na gruncie rozpatrywanego przypadku.

Zaznaczyć również należy, iż z cytowanego § 18 pkt. 2 rozporządzenia wynika wyraźnie, iż podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego m.in. za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, w przypadku ubezpieczonego nie będącego pracownikiem, stanowi wniosek ubezpieczonego złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego. Niewątpliwie więc, wbrew twierdzeniom Sądu I instancji, ubezpieczony jest zobligowany do złożenia w organie rentowym nie tyle wniosku o udzielenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego lecz wniosku o wypłatę świadczeń za ten okres określony w przepisach prawa pracy. Bezspornie także termin do złożenia wniosku o zasiłek macierzyński za dodatkowy okres urlopu macierzyńskiego istnieje, przy czym nie precyzują go przepisy ustawy zasiłkowej ani przywołanego rozporządzenia, lecz tylko i wyłącznie przepisy kodeksu pracy.

Wniosek o udzielenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego może być złożony w dwóch terminach. Pierwszy z nich określa art. 179¹ kp. Pracownica może nie później niż 14 dni po porodzie złożyć pisemny wniosek o udzielenie jej, bezpośrednio po urlopie macierzyńskim, dodatkowego urlopu macierzyńskiego. Drugi termin, dotyczący obojga rodziców, wynika z art. 182¹ § 3 kp. Jest on nie krótszy niż 14 dni przed rozpoczęciem dodatkowego urlopu. W zależności od wyboru terminu na złożenie omawianego wniosku zróżnicowana jest wysokość zasiłku macierzyńskiego (art. 31 ustawy zasiłkowej). W przypadku wnioskodawczyni, która nie składała wniosku bezpośrednio po porodzie, znajdował więc zastosowanie termin nie krótszy niż 14-dniowy przed rozpoczęciem dodatkowego urlopu macierzyńskiego.

W rozpatrywanym stanie faktycznym wnioskodawczyni, z dniem 16 czerwca 2013 r. zakończyła pobierać zasiłek macierzyński, a w dniu 2 lipca 2013 r. wystąpiła z wnioskiem o wypłatę dodatkowego zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 17 czerwca 2013 r. do dnia 28 lipca 2013 r. Niewątpliwie wniosek ten został złożony z uchybieniem wymaganego terminu. Brak więc podstaw do przyznania wnioskodawczyni spornego świadczenia.

Oceny tej nie zmienia podnoszona przez wnioskodawczynię okoliczność, iż nie знаła przepisów prawa, nadto była zaangażowana w opiekę nad dzieckiem. Przyczyny te nie konwalidują bowiem faktu złożenia przedmiotowego wniosku po terminie. Podkreślenia wymaga, że dodatkowy urlop macierzyński, w odróżnieniu od urlopu macierzyńskiego (który jest obowiązkowy) ma charakter fakultatywny. Wobec tego skorzystanie z tego uprawnienia jak i uzyskanie stosownych świadczeń z tego tytułu, wymaga dochowania należytej staranności i dbałości o własne interesy. Wnioskodawczyni nie wykazała się wskazaną dbałością i nie dochowała terminu do złożenia wniosku o sporne nieobligatoryjne świadczenie. Stąd też nie może oczekiwać jego wypłaty.

Podnieść należy też, iż podstawą przyznania świadczeń z ubezpieczenia społecznego mogą być tylko przepisy prawa, a nie zasady współżycia społecznego. (Wyrok Sądu Najwyższego z 1998-12-15, II UKN 379/98 O.: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2000, Nr 3, poz. 125). Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają bowiem charakter ścisły, bezwzględnie obowiązujący - stąd zarówno warunki nabycia prawa do świadczeń, jak też wysokość tychże świadczeń i zasady ich wypłaty są sformalizowane. Wyłącza to możliwość wykładani tych przepisów z uwzględnieniem reguł słuszności. W związku z tym niedopuszczalnym jest więc orzekanie o wypłacie świadczeń w oparciu wyłącznie o przekonanie o trudnej sytuacji życiowej czy finansowej strony. Fakt sprawowania przez wnioskodawczynię opieki nad dzieckiem i ewentualnie związany z nią brak możliwości uzyskania fachowej pomocy przy dochodzeniu świadczeń związanych z macierzyństwem, pozostaje więc bez wpływu na wynik rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i odwołanie wnioskodawczyni jako bezzasadne oddalił.